

Färre gäddor längs Östersjöns kust

Björn Averhed

Gäddan är en av Sveriges största rovfiskar som lever både i sötvatten och i Östersjöns bräckta vatten. Tidigt på våren runt mars-april när isen har släppt och temperaturen är den rätta är det dags för gäddorna att leka. En del gäddor leker i grunda havsvikar i Östersjöns skärgård, andra väljer att vandra upp i små vattendrag för att hitta lämpliga lekplatser. Grunda sjöar, översvämmade ängar, diken och vattendrag som snabbt blir varma under våren erbjuder perfekta leklokaler för gäddan. Dessa grunda vegetationsrika våtmarker är inte bara viktiga lekplatser utan även viktiga uppväxtmiljöer för gäddyngel. Under de senaste åren har man sett en minskning av gädda i Östersjöns skärgård. En av orsakerna anses vara en dålig rekrytering av gäddyngel. Olika typer av exploateringar så som bebyggelser, jordbruk och skogsbruk med dikning och torrläggning som följd har gjort att många viktiga habitat för gäddan har försvunnit. Mina huvudsakliga mål med projektet var att undersöka hur mycket gäddyngel tre våtmarker producerade. Jag undersökte vilken typ av föda och habitat som gäddynglen föredrog i våtmarkerna. Jag ville också undersöka när gäddynglen valde att utvandra från våtmarkerna ut till Östersjön. Mina resultat visade att grunda solexponerade områden med kortvuxen vegetation var det habitat som utnyttjades mest av gäddyngel. Översvämmade gräsområden verkade vara de mest populära habitaterna. I dessa grunda varma habitat finns bra förutsättningar för produktion av zooplankton, dvs. små kräftdjur och andra vattenkryp som är en viktig föda för de minsta gäddynglen. Dessa miljöer ger förutsättningar för ynglen att snabbt kunna växa till sig. Genom att undersöka bottenfaunan i våtmarkerna kunde jag få en uppfattning om födoresursernas sammansättning för de lite större gäddynglen. Födoresurserna var goda och verkade inte vara en anledning till ynglens utvandring till Östersjön. Genom att använda specialbyggda yngelfällor i vattendragen räknades och mättes alla gäddyngel som utvandrade. De första ynglen som fångades var endast 15 mm vilket tyder på att en del valde att simma ut till Östersjön så fort de kläckts. Temperaturen var olika i våtmarkerna under undersökningsperioden så temperaturen verkade inte heller vara orsaken till den tidiga utvandringen. Sjunkande vattennivåer och kannibalism kan vara några orsaker till varför gäddynglen valde att lämna våtmarkerna.

Min studie visar på att restaureringar samt skapande av nya våtmarker skulle kunna vara en lämplig åtgärd för att stärka beståndet av gädda i Östersjöns skärgård.